

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Jánarius' 31-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Még a' múlt Nov. 26 dik napján ilyen tikkely jött vala ki Londonban, a' Kurirban: — "Paris, Nov. 21-dikén 1816. Sir Stuart Károly az itt lévő Anglus Követ, e h. 18-dik napján a' Hertzeg Talleyrand tiszteletére fényes ebédet adván, ez, a' Követek' kamara'ja' előlülőjének Pasquierek jelenlétében igen heves szókra fokadott a' Ministerek ellen: *Hogy hogy* (igy kiáltott-fel Pasquierhez intézven szavait); *az Urak' Deputátusai tsak a' Ministerek' gyengeségin lovagolnak! Frantzia Országának tsak olyan Ministérium jó, a' melly gyökeres (jóságos) Frantziákból áll; egyedül tsak a' mi kezünkre kellene az országlo' gyeplönek bizattatni; a' mi bezünkre is kell ennek ismét kerülni. Ez a' Kötés (érti a' Párisi Kötést) botránkoztatására szolgál Frantzia országának; soha nem kellett volna ezt aláírni. A' Ministerek számot adni tartoznak az ő ezen tekintetben kimutatott gyengeségéért. Az a' Ministérium, melyben én ültem elől, tsak nagy és nemes dolgokat tett. Tsak egy ily Ministérium mentheti meg Frantzia országot; a' mostani, gyalózatjára szolgál annak.*" — Pedig (igy folytatja szavait a' Kurir' Párisi levelezője) bizonyos dolog az, hogy Hertzeg Talleyrandnak egy höld fekvő jósága sins Frantzia országban: hanem még is, ő tudja miért, 400 vagy 500 ezer Frankokból való jövedelme van, a' mennyi nem lehet Hertzeg Richelieunek. Hertzeg Talleyrandnek ezen bo-

trankoztató kibotsátkozása forog most Párisban minden társaságok' szájában, 's mindenek így szollanak: *Talleyrand* Úrnak igen nagyon megtámadtatva kellett lenni, hogy ily kifejezésekre fokadni kénytelenítettett, 's magát ennyire elfelejthette. Figyelemmel várjuk, hogy mi módon fognak eránta ezután viseltetni. Az a' Diploma zavarta-meg ennyire a' fejit, mellyt ő *Nápolyból* kapott, 's a' melyben a' mondatik, hogy *a' három Királysággal biró Bourbonok, egyedül neki köszönhetik koronájukat!* Attól a' szempillantattól fogva, hogy ő ezen Diplomát kapta, úgy képzelődik maga felől, hogy, ő *disponálhat a' Frantzia koronával.*"

A' Párisi irónak ezen levele arra adott alkalmatosságot, hogy Hertzeg Talleyrand ily levelet írjon December' 6-dikán Anglus Minister Lord Castlereághoz: — "

,Mylord! Egy tikkelyben, melly Londonban a' Kurirban Nov. 26-dikán világ éleibe botsáttatott, a' mondatik, hogy én a' *Sir Stuart'* házában az ő jelenlétében s az ő asztalánál úgy beszéltem, mint soha nem beszéltem, 's az Anglus Követ' házában soha sem is beszélhettem volna a' nélkül, hogy két dologról, a' mellyekről pedig én soha el nem vonhatom figyelmetességemet, és egy harmadikról, melyről soha el nem felejtkezem, elfelejtkeztek. Az első az a' tisztelet, mellyel a' Király eránt viseltetni köteles vagyok 's a' mellyet magamban eránta érzek; második az a' tisztelet, mellyet a' *Sir Stuart Károly'* valamint közönséges úgy személyes

tulajdonsága (characterere) kíván; harmadik az a' tisztelet, mellyel tulajdon magamnak tartozom. Ha a' *Kurirban* kijött tikkelynek írói magokat megnevezték volna, könnyű lett volna a' méreg ellen való orvosságot mindjárt magánál a' méregnél megtalálnunk. Így pedig, a' magok' meg nem nevezése által hitelt nyertek rágalmazásoknak, melytől ezt az ő neveknek aláírása megfosztotta volna; e' mellett, mint jó gyakorlottsággal bíró rágalmazók, hazugságaikat némely olyan környülállásokkal tsatolták össze, a' mellyek igazak, 's hogy a' megsalattatást még annál is fogatosabba tehessek, a' magok historiájokat meszeszföldön és idegen újságlevelekben adták ki. —

„Erre nézve, Mylord, úgy itélek, hogy azokat a' környülállásokat, mellyek ezen dolgot hamis ábrázatba öltöztették, igaz világosságba öltöztetni, titkos sugallásaiknak, 's ezen emberek' erősítéseiknek, a' mellyek átaljában hazugságok, egyszerre végképpen ellent mondani, hasznos leszen, melynek tselekvésére nekem még egy más okom is van, tudniillik az a' nagy bets, melyben én egy olyan embernek, mint a' milyeu a' Lord úr, és az Anglus népnek, vélekedéseket tartom. —

„Ha történt véllem valaha, hogy azon kárvallásról kellessen beszélennem, mellyet a' revolútzio a' Király' Ministerei közzül valamelyiknek, okozott bizonnyal, mondom hogy én erről soha külömben nem szollottam, hanem tsak mint egy olyan szerentsétlenségről, mellyet az én Familiámnak tagjai is nagyobb részint éppen úgy éreztek, mint ő, 's mint valósággal hiszem, oda is tettem beszédemhez, hogy ez a' szerentsétlenség a' Státusra nézve sem kevésbé keserves mint azokra a' személyekre nézve, kiket az érdeklét. —

„Egyátaljában igaz, hogy az, a' miről a' kihirdetett tikkelyben szó van, réám bizattatott vala; valósággal igaz, hogy én azért kevély voltam; egyátaljában igaz,

hogy azon jusok között, mellyeket Familiámnak hátra hagyhatok, ezt (az említett Diplómát) a' legszebbnek tartom: de fel nem fuvalkodtam 's nem ditsekedtem véle soha; a' közönséget kebelem' titkos kamarássává soha sem tettem, 's ezen dologról, igen keveset 's az egy Pozzo-di-Borgón kívül, tsak tsupa Frantziákkal beszéltem. Ily szín alatt erősíteni azt, hogy én a' Szövetséges Hatalmasságokat 's különösen a' Frantzia népet, meg fosztani akarnám attól a' ditsősségtől, a' melly őket a' *Bourbon* háznak visszaállittatásában kimútatott munkájokért illeti, 's hogy én ezt a' ditsősséget egyedül tsak magamuak akarnám tulajdonítani, nem egyebet, hanem felettébb gonosz lélkű czélzást, és egyszersmind igen nagy gyávaságot is jelent. Ha valakit rágalmazni akar valaki, szükség, hogy annak rossz magaviseletét leg alább annyi világossággal tudja lerajzolni, hogy avvagy tsak néminémű hitelessége lehessen. Olyan kevély vagyok, hogy azt gondolom, hogy senki nem fogja hitelreméltónak találni azt, hogy én ily bolond hijábavélóságra alkalmas volnék. Az én ditsősségszomjúzásomról való minden susogásaik által a' magokét árulják-el. Ha én valaha hatalomra vágyodtam, ez az a' hatalom volt, a' melyre az 1814- és 1815-dik esztendőekben eljutottunk. Az ólta nem volt mit ohajtsak egyebet a' tsendességnél. Ez egy oly boldogság, melyre ítéletemszerént érdemessé tettem magamat. Tegyük ezen urak is érdemessé réa magokat. Éppen két hónapok teltek-el, a' miólta véle falun elni elkezdtem, a' hova, ugyan e' végre örömmel ismét vissza térek. —

„Egy ebéd után történt *Sir Stuart Károly* urnál, hogy, minekutánna a' Követ úr egy oldalszobába, 's felesége a' Nápolyi Követnével a' billárdos szobába menvéu, 's a' vendégek is már nagy részint haza oszolván, már még tsak hat személyek valának az ebédlőszobában, ezek is tsak hintóiknak előállítására várokozván. Ezek véllem egy-

gyütt az ajtón belől egy szegelyben várokoztak. Itt támadott közöttünk egy beszéd, a' melly val mi négy minutákat tartott, 's a' melynek természetszerént való folyamata nekem efféle megjegyzésre adott alkalmatosságot: hogy a' Ministeri foglalatosságok a' Ministerek között is rangbéli különbséget okoznak; hogy a' rendtartás, melly szerént kiki ezek között alkalmasabb vagy kevesebbé alkalmas arra, hogy a' Ministereknek egygyütt vétetve, a' Képviselekhez különkülön, kissebb vagy nagyobb befolyást tudjon szerezni, telyességgel nem az ő szabad akaratjoktól hanem hivatalos foglalatosságaiktól függő dolog legyen; és hogy valamint a' hasznáért úgy illendőségért is nagyoo kell kívánni azt, hogy a' természeti rend soha hátunkmegé ne vetettessék 's el ne mellőzhessék. Én ezen gondolataimat különbkülömb módokon fejeztem-ki, de mindenkor úgy, hogy a' Ministeriumot, 's nem különkülön ez vagy ama' Ministert értettem. Meg nevezve csak egy név se' fordult elő. Tsak ennyi részt vettem én abból az egész beszédből, a' melly sok más ehez hasonlóknak példájok szerént más nap' reggelig a' felejdékenység' tengerébe temettetett volna, ha az a' Hivatal, mellyet az én beszélgető társam (Pasquier) régebben viselt vala, az ő elméjéből éppen úgy elenyészett volna, mint ugyan az, az enyimben kialuva volt azon szempillantásban, mikor ez a' beszélgetés folyt. Azon öt személyek között, a' kik jelen voltak, négyen közölről való rokonnaim lévén, őket bizonyáságúl nem hívhatom. Tehát tsak Tierney urat hívom bizonyáságúl, a' ki mostanában Angliába haza útozván innét, személyes caractere elég hitelessé teheti rollam való bizonyágtételeit. Meggyőződött vagyok aff lól, hogy meg fogja mondani, hogy én ezen kevés szempillantatokig tartott beszélgetés alatt semmi olyant nem mondtam, melynek egyéb értelme lehetett volna, mint a' mi ket itt leirtam. Tsak azt fogja még hoz-

zá tenni, hogy mind ezek a' beszédek tsupa társalkodásbéli hangon folytak, 's legalább a' mi ezekből engem' illet, én mind ezekben tsak olyan lágy melegséggel részesültem, mint a' ki minden szempillantásban vártam az arról való jelentést, hogy elő állott a' szekere. Ennyiben áll, Mylord, a' dolognak egész minemúsége, s ennek az Urral lett közlése igen fontos vala réám nézve. Fogádja-el, Mylord, megújított tiszteletemet, a' ki vagyok —

„Hertzeg Talleyrand.

Miklos Orosz Nagy Hertzeg Angliának és Skotziának megjárásából London felé ismét vissza közelgetvén, Jan. 10-dikén Oxfordban volt, a' hol maga 's néhány kísérői, Törvény Doktori Diplomát kaptak az Univerzitástól. Jan. 11-dikén megérkezett Londonba a' Nagy Hertzeg.

Murray nevű Anglus Chemicus nevezetes új találmánnyal állott-ki a' tudós világ eleibe. Közönséges letzkéket adván, igen nevezetes próbákat mutatott a' Savanyú-matéria és viz-matéria gőznek megsűrítése (condensálása) által. Rettenetes erőt tulajdoint ez a' tudós ennek az elegyítésnek. Azt mondja, hogy ez, egy rettenetes és hitelfelett való erővel bíró új Agens a' Chemiában. Azt a' szörnyű kemény portékát, a' Platinát (a' fejer aranyot) úgy olvasztja véle, hogy ugyan szikrázik; a' Palladiumot is (melly hasonlóképpen nem rég talált értz), egy szempillantat alatt össze olvasztja; a' gyemántból lángot hozki általa, 's több effélék.

B r a s i l i a.

A' Poriugallus seregeknek vezereik nem egy hanem két Proklamátziót intéztek a' Montevideói 's a' La-Platának egyéb bal vidékeln találtató Spanyol insurgents lakosokhoz. Mind kettő itt következik: —

„I) Marquis Allegrette, az ő Leghüségessett Felsége Tanácsának tagja, az ő Fige Camerarius, a' Torony és Kard. 's Kristus' Rendék Nagy-keresztese, Tábori

Marschal, 's a' *Saint-Petro-de-Rio-Grande* Kapit. Kormányozója és Fő Kapitánya. —

„Montevideói Lakosok! Az éppen oly vitéz mint jó fenyítékhez szokott Portugallus seregek, földjeitekre lépnek, 's minden jó emberek hálákat adhatnak az Isteni gondviselésnek, melly a' Királynak az én Uramnak és Fejedelmeknek hatalmas és mindenkor kegyelmes karjával mint eszköz-zelélvén, a' benneteket ostromló inségeket számkivetésbe küldi, azoknak főbb okozóit, ha magokat meg nem jobbitják, megbünteti, 's még mind ezekkel a' nagy jó teteményekkel is meg nem elégedvén, erántatok még oly jokkal is akar viseltetni, a' mellyekről még most, minekelőtte azokkal élni módótok lehetne, méltóképpen Itélni nem tudtok. —

„Ne távozzatok-el házaítoktól, ha csak azért nem, hogy a' mi armádáinknál a' pusztító ellen oltalmat keressetek magatoknak. A' Leghüségesebb Felsőnek nevében bátorságot ígérek személyeteknek és tulajdonaitoknak. Szünnyetek-meg siralmas kiáltásaitoktól és panaszolkodásaitoktól! örökre szakaszszátok félbe ezeket, és szavatokat a' miénkel atyafiságosan össze elegyítvén, szívbeli örvendezéseket, melly ily sokáig elrepült vala tölletek, emeljétek ezerféle képpen az egekre, ekképpen kiáltozván: *Éljen a' Király! Éljen! Éljen!*“

„II) *Le cor Fridrich Károly*, az ő Leghüségesebb (a' Portugalliai Király) Felsője General-Lajtnantja, a' *La-Plata* bal partja' megbékeltetésére rendeltetett seregek' fő vezére, etc. etc.

„Több versbéli megbántások, mellyeket *Artigas*, a' tyrannus, a' Montevideói békességes lakosok 's a' mi *Rio-Grande* mellyéki lakosaink ellen eikövetett; az a' tilalom, melly szerént ezen partokkal való kereskedésből a' Portugallusokat a' ti barátaitokat egészszen kiszorította; 's végezetre az ő *Rio Pardo* felé való ellenséges előnyomulása, több mint esmeretes és elég-séges tselekedetek arra, hogy ezen tyrannusnak célzásait felfedezzék, 's meg-

mútassák azt, hogy sem köztetek állandó országlás, sem a' Portugallusoknak bátorsága nem lehet addig, míg ez a' tyrannus a' ti katonai erőtöknek magához való tsatolasa által köztetek az Országlást bitangolja. — Eszaki Plátavidéki tartományoknak lakosai! Vessetek véget a' ti orszagot pusztító 's *Brasiliának* határait fenyegető bizontalankodásuak. Én azon katonakkal, kiket véllem lenni láttok 's a' kik még ezután megérkeznek, nem a' ti tulajdonaitokuk elfoglalására vagy semmivétevése, hanem inségeiteknek elosztatására, az elenségnék elnyomására, a' tsendességnék helyreállítására, a' ti sok rendkívül való adófizdészeteknek eltörlésére, 's a' vélettek való szelid bánásra 's atyáskodásra küldtettem ide Monárchámtól, melly jótetemények alól csak azok vetetnek-ki, kik a' közönséges tsendességet megháborítják. Lakosok! maradjatok tsendessegben házaítoknál. Higygyetek egy régi katona és huséséges alattvaló ígéreteinek. Én, mint ezen tartományok' ideigmeddig való Kormányozósékének feje, minden parantsolatokat, mellyeket Fejedelmem előmbé szabott, 's a' mellyek egyedül csak a' ti boldogittatásokra czéloznak, pontosan végre hajtok. —“

„*Le cor Fridrik Károly.*

Beszélik, hogy a' Spanyol és Anglus Udvarok kérdést tetettek a' *Brasiliai* Udvarnál, hogy mi legyen a' *LaPlátavidéki* tartományokkal való czélzása? de csak mellőző választ kaptak tőlle. Sem a' *Madridi* sem a' *Londoni* Követnek nints semmi útásítás ezen dologra nézve eleibe adattatva, 's a' Spanyol Udvar az Anglus, Frantzia, Austriai, és Orosz Udvarokhoz folyamodott, hogy a' *Brasiliai* Udvarnak további lépéseit meggátolhassa.

A' *Meksikói* Spanyol Royalistáknak, ha a' *Kubái* kereskedők' tudósításaiknak hinni lehet, valosággal rosszúl kezdett folyni a' dolgok. A' *Vera-kruci* kikötőhelynek mind a' belső vidékekkel mind pedig *Havannával* való közösülését egészszen kettészakasztották az insurgensek.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e t s.

Itt következnek azon Feleletek, mellyeket az Ő Felségeket szerentséltető Magyar Követ Uraknak a' kövelébbi Kurirban meg irtt Beszedeikre Ő Felségek a' Császár 's Császárné adtak, ugyan Tóth József Ur által magyaritva:

A' Császár Ő Felségéjé.

Magyar Ország Lakosainak ezen pompás alkalmatossággal előmbe ki öntött tiszta szívü kívánásaikat kegyes, és atyai szívvel veszem. — Minekutánna a' Háborúk szélveszei szerentsésen letsillapodtak, és Europa' Fejedelmeinek költsönös szövetségé által az állandó Békesség meg adatott a' Népeknek: nem lehet, hogy ennek meg erősítésének, és a' Szomszed Tartományok között lejendő Barátságos Egygyességnek Záloga valamint reám, úgy reátok nézve is leg kedvesebb ne legyen. — A' Magyar Nemzet hajdani Virtusaisa, 's hívségére jól emlékezvén, ugyan ahoz, mint Császári Thronusomnak, és Felséges Házomnak erős oszlopához tovább is tamaszodom. — És valamint hiv Népeimnek megmaradása 's boldogsága szívem leg forróbb óhajtásaival mindenkor igen szorossan öszve volt kötve, és hogy ugyan az ennekutánna is gondoskodásomnak egyedül való Tárgya fog lenni, ki nyilarkoztatom: és szinte úgy kegyesen reátok bizom, hogy ezen én jóakaró Királyi Czelomat, azoknak kiknek Biztosai vagytok, nevemmel vigyétek hírül, kiket is veletek egyetemben Császári Királyi kegyelmességemről ezennel bizonyossá teszek.

A' Császárné Ő Felségéjé.

Azon Kívánások, 's Érzések, mellyeket az Urak nékem Magyar Ország Vármegyéinek, 's Horváth - Országának nevébe bényújtának, kiváltképpen való örömmre szolgálnak. A' legjobb Fejedelem eránt

való Hívségre, és Hajlandósagra nézve ezen Császárságnak népei, 's ezek között magokat a' Nemes Magyarok különösen kimutatják. Jól esik szívemnek, hogy ennek tanúbizonysága lehetek. Elben a' tekintetben engem' az én Méltóságom kedves büszkeségre emel-fel. — Adják, által az Urak ezen gondolkozásomat a' Vármegyéknek, ugyan azokat tellyes kegyességemről bizonyossá tévén.

~~~~~

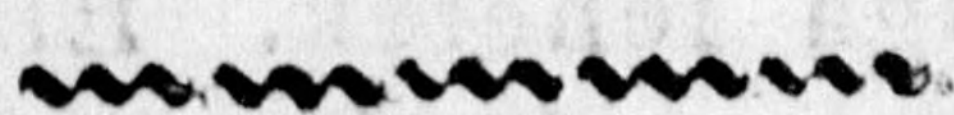
Ő Felsége a' Bavariai Király, minekutánna ezen fő és Császári lakó város lakosainak sziveiket a' maga jósága és nyájas leereszkedése által, az eránta való érzékeny tisztelettel már most másod versben egészszen eltöltötte volna, innét tegnap reggel *Monachium* felé vissza indúlt. Elindulása előtt, Gróf *Odonell János* és Báró *Imhof János Nopomuk* Urakat, kik itt léte alatt, mint Cs. K. Camerariusok Ő Felségéhez rendeltetve valának, a' *Bavariai Korona Polgári Erdem* Rendjének czimerevel megajándékozni méltoztatott Ő Kir. Felsége, 's ennek viselését nékiek Felséges Urunk is megengedte kegyelmesen.

~~~~~

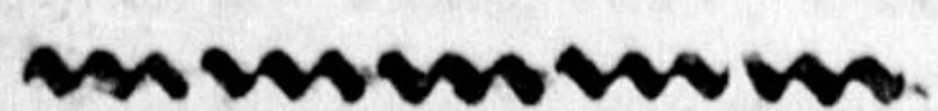
A' Bétsi Universitásnál Szülést-segítő (bába) tudománt tanító Professor Cs. K. Tanátsos *Steidele Raphael* urat, egész fizetésének 's szállaspénzének is meghagyásával, nyúgodalomra bocsátani, 's a' tanítói székben 24 esztendő alatt szerzett szép érdemeit tekintvén, ötlet Alsó Austriai Kormányozószerki valóságos Tanátsósi characterrel megtisztelni, minden taksafizetés nélkül 's tsupán önként való indúlatjából, kegyelmesen méltoztatott Ő Cs. K. Felsége.

Ő Cs. K. Felsége méltoztatott T. N. Szerem Vármegye Fő Ispanyát Valóságos Camerarius és Titkos Tanátsos Gróf *Eltz Imre* ur Ő Excellentiáját, a' ki, mint Rendkívül való Cs. K. Fő Követ a' *Brasiliai* Udvarhoz rendeltetett, a' Szent

István Magyar Királyi Rendnek Nagy Kereszt czímerével megajándékozni, és őtet a múlt vásárnap iistentisztelet után, azon Rendnek minden itt lévő Nagy Közép és Kicsiny Kereszteseinek jelenléteben szokott pompás rendtartással ennek kebelébe beiktatni.

A' Bétsi Cs. K. *Polytechnicum institutum*' épületének azon részében, a' hol a' modellák' műhelyei vannak, már ezen telenek elejétől fogva kő-szén-gőzs-szszel esett a' világosítás: most pedig már még sokkal nagyobb kiterjedésre 's tökéletességre lépett ez, a' melly szerint ezen világosításnak különböző módon való használtatása valamint a' műhelyekben és a' Fabrikákban, úgy az utzakon, házakban, és szobákban is munkába vétetetik. Már most az épületnek egy 40 ölnyi hosszúságú egész emelétje (*rachta*) tsupa-gőzlángal világosítottatik, melly valaminthé fényességére úgy nagy világosító erejére nézve is minden egyéb világosító tettet felül halad, és legkisebb szag nélkül ég. Az a' nagy megelégedés és helyhegyezés, mellyt ez a' valamint igen szép, gazdaságos, úgy sok egyéb tekintetben is igen hasznos világosítás' módja, magának már nyert és talált, reménylenünk engedi, hogy ez, az ezen *Polytechnicum institutum*'nál nagygyában tettett musta szerint, 's a' melly nem csak ezen Cs. K. Monarchiában hanem egész Német országon az első musta-próba, nem soká ezen egész Császári lakó városban el fog terjedni. Az eddig való nagygyában tettett próba szerint, a' közelébb találtató szén-kövek között még eddig a' Morvában Brunntól nem messze Rossitznál lévők adták legjobb gőz-szeszet a' világosításra, valamint szintén mindenféle munkákhoz kívántató tüzelésre, igen jó, büdös-kötől tiszta, hóltszenet is, mellyt a' fa-szén helyett tökéletesen lehet használni.

Karinthiából *Klagenfurt*bol e' hónap' 19-dikén irták, hogy azon napokban Olini nevű Oberstert, 's nem sokkal ő után na Generális Pignatellit is, ott kísérte által egy számos orzó csoport a' *Josephstadt* vár felé.

Magyar Ország.

Nagy Váradrol Jan. 16-dikán. Minek-utánna Fő Tisztelendő Pótsy Sándor urat a' Nagy Várad Görög Cath. megyének Kanonokját ő Felsége Munkátsi Püspöknek kegyelmesen kinevezte volna, ezen tudományokat szerető 's elősegíteni kívánó Hazafi Fő Pap látván a' Munkátsi megyének *Unghváron* lévő könyvtárát mindenféle szép és hasznos könyvekkel megtömve lenni, annyira, hogy ott már tulajdon könyvtárára többé szüksége nem lenne, ezt részszerént a' *Várad Olaszi Plebaniának*, részszerént könyvek' dolgában fogyatkozást szenvedő más lelki pásztoroknak, oda ajándékozta; a' melly szép 's kivált ezen megyében a' jótetemenynek ily ritka példája által azok, kik ennek részesei lettek felindítván, részszerént a' kegyes lelki fő Pásztor eránt viseltető háladatosságoknak kinyilatkoztatása, részszerént több más jó szívű és tehetős bíveknek ily szép példaadás' követésére való serkentetése végett, ezen nagy lelkűséggel tett adománynak közönséges kihirdettetését illendőnek lenni itélték. Adjon Isten Hazánkunk sok ilyeneket!

Tudományos Dolgok.

Tudván, hogy a' M. Kurir Olvosói között is számosan találtassanak, kik a' Magyar *Természethistoria*' jelenlévő 's jövődő állapota felől örömet tudósíttatnak, ide iktatjuk annak érdemes rója által közönségesé tett nyilatkozatást: —

Nyilatkozatás a' Magyar *Természethistoria*' II-dik 's többi Kötettjeiről. A' Term. Hist. I. Kötettje, az Emlősállatokról, 49 Tablával együtt, került 5600 egyuehány forintba, abban az időben.

Előfizetésül, vettem vólt fel 492 forintot; a' többit mind a' magaméból kellett pótolnom. A' fáradság, mint szokás, ingyenbe esett. — A' II-dik Kötet, mely az elsőnél semmivel-sem alábbvaló, irásban kész, és a' mint van, abban is marad, azért, mert sok tekintetben gyalázat vólna, ha mindenik Kötetnek magam lennék a' Metzenássa, én, a' ki másokhoz-képpent, de kivált' két egész Hazához szabva, semmi vagyok. Ez a' Kötet, kerülne most, legalább 7000 forintba: még az idén, beértem volna 6 ezerrel.

Az I. Kötet, mint magában is tellyes Munka, többnyire elkelt, mivel' kijövedele ólja, 10-annyinál többen vettek belőlle, mint előre fizettek vólt; úgy hogy, az arra egyenesen tett költségem mind vissza fordúlt. Hanem, nints hajlandóságom többé tsakély tehetségemmel egy egész Nemzetnek elébe-vágni, — mikor, még a' legtehetősebb Könyv-nyomtatónk is a' Hazában, azt meri mondani, hogy soha ily nagy dologba nem merne kapni, és hogy az, Hertzegi erszényhezvaló vólna. — Okosan: hanem én, legalább megmutattam azt, hogy, lehet jót tenni, ha akarjuk. Mert én úgy gondolkoztam vólt, hogy a' Köztársaság' erszénye, 50 Hertzeg' erszényénél is betesebb. — Ha subscribáltatok; úgy, ezer vevőt is könnyen talállok, melyre nem egy példát mutathatok, — eredeti irás által: de mikor fizetni kellene; úgy járunk, mint velem egygyütt, számtalan Magyar Írók már jártak.

Ha tehát önként akadnak a' Természethistóriának Pártfogói 's Vevői; jól jár vele a' nevendék Maradék: de én legalább, senkit töblé meg nem háborítok miatta. Elég utánna-járás éntőllem, hogy már a' III-dik Darabon dolgozom; és a' kik a' dolgozhoz jobban értenek, azt mondják, nem rosszúl dolgozom? — Én 'hát ez úttal is tisztán kimosom a' kezemet a' tunyáság' bűnéből, mint Hazafi: mert, ismét mondom,

hogy — én szívesen dolgozom, míg győzöm; de 4-5 száz Hazafi helyett, nem praenumerálhatok.

A' mi kevés pénz a' II-dik Kötet' előmozdítására (370 for. de e' mellett 246 úgynevezett subscriptio) hozzám jött, kész vagyok azt minden órán, az azt illető TT. Uraknak, a' Nemzet' nagy Nevében tett köszönettel, hol egy, hol más alkalmatossággal, fogyatkozás nélkül vissza adni: egy pénz sem vész nállam. A' subscriptiót is, magam' részéről köszönöm; de ilyen rovásra, többé előre nem kóltök. Egyéberánt, panaszom, magam' részéről, senkire, semmi; mert minden kész Munkám elkelt és kél: de újjabbakat, a' mellyekhez kedv és hajlandóság vólna, készíteni és kinyomtatni, — kivéven holmi haszontalanságot, vagy, parantsolat szerént vejendő iskolai könyveket — a' Magyarhazákban, egy ideig még, nagy mesterség marad — kóldulás nélkül, melly a' bőrömhöz nem fér.

Mindezek mellett is, ha azok a' TT. Hazafiak, a' kik a' Term. H. Első Kötetjét magoknak megszerzették, vagy más akarki is, a' II-dik Kötetre, még most is tsak 20 rossz forintjával, Jós'ef napi Pesti Vásárig, ojjan Subscribálókat szereznek (mert a' pénzt töblé fel nem veszem), a' kikben sem magok, sem én, meg nem tsalatkozunk, és a' kik a' pénzt, ugyan azon időre, a' Subscribáltató Uraknál valóban le is teszik: ebben az egy esetben, ez a' II-dik Darab is, melly már esztendejét haladta, nyomon kijön. Subscribáltató lehet a' két egész Hazában: Minden Tudós és Tanúlt, Világi és Papi karbeli Hazafi, és minden Könyváros. Kiktől a' frankózott tudósítást, annak idejében, szívesen elfogadom. — Ellenkező esetben, és ha önként való Pártfogói sem akadnak; annak kiadását, töllem soha senki ne várja.

K. Sz. Pethe Ferentz.

Nemzeti Gazdájának megszakadás nélkül való folytárol ilyen kifejezésekkel való jelentést intézett a' tisztelt Hazafi a' két Magyarhazabéli Olvasó Közönséghez: —

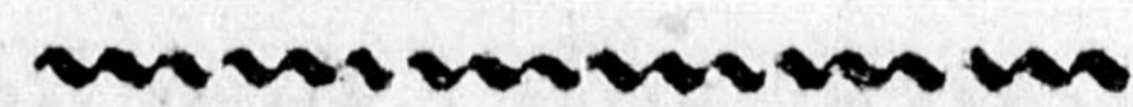
A' Nemz. Gazda' TT. Olvasóihoz.

Hol kezdjem báládatos köszönetemet, nem tudom: de hogy annak illendő előadására tsekely ekesen-szóllásomban tehetséget nem talalok, jól tudom. Hadd szólljon hát helyettem hosszú időkre ez a' Nems Laistrom, melly a' hazabeli helyes világosodás' vidékeit, a' Mezeigazdaság' igaz Barátjait kimutatja. — Minden TT. Olvasónak általjában, a' Ki a' jó szándék' előkapaszkodhatásán mintegy erőszakkal is törekedett, hozzám megmutatott bizodalmat, a' Közjó erántvaló álhatatos buzgóságát szívesen köszönöm: a' segedelemre nézve erőtelenebbekben, azt a' mit szívesen tettek, úgy veszem, mint a' kik mindent, a' mit lehetett, elkövettek: a' kikben pedig az önkénti nemes érzés annyira emelkedett, és tehetségek is vólt ennek vóltakóppen megfelelni, hogy a' tehetetleneknek segedelembeli fogyatkozását pótolhatták; azoknak, ezen utóbbiak Nevében is, szintúgy mint a' gyarapodó Mezeigazdaság' és Tudományok' részéről, köszönöm azt, a' miért én, mint eszköz, legtöbbel tartozom.

A' N. Gazdának itt megnevezett Magános TT. Partfogóin kívül, ha szeretett Hazáinkban még egynehány Nógrád-, Veszprém-, Kolos-, és Maros-Vármegye 's Szék vólna (nem a' Davy' praenumeransait értem): úgy, a' N. G. könnyen

és örömost küldene széjjel esztendőnként, egy pár ezer forintba kerülő hasznos Rajzolatokat is; mellyekkel a' béállandó 1817-edik esztendőben, tsakugyan törekedik próbákat tenni, a' mint ezt a' napokban egy érdemes pallérozó Mezeigazda Hazafi-Barátunk' szívessegeből megfogjuk látni.

Hogy a' hajdani, már régen megbóldogúlt tisztelendő idő, a' N. Kallai egyik Vásárként, nemelj tekintetben közzénk vissza kíván fordulni, egy jele az, hogy nemelj Erd. Olvasó, Pesthez, még 15 mértföldnyiről, sőt egyik 24-ről is, in natura praenumerált, szekér-számra: melljekért itt, D. T. B. V. A. Hejségebbe, szíves köszönetemet küldöm.

(Itt következteti már most a' tisztelt író Ur azon nemes név-laistromot, melyről azt mondá, hogy ez a' hazabéli helyes megvilágosodás' vidékeit 's a' mezei gazdaság' igaz barátjait kimutatja. Erti rajta a' Nemzeti Gazda' olvasóit. Van is ezek között valósággal olyan, a' ki 200, van a' ki 116 — 64 — és 50 forintokkal fizette a' Nemzeti Gazdát).

H i r d e t é s.

Baráttságosan kéretik és meghívatik Halli Pál Ur; ne terbeltesék mostani lakása helyét írásban hírül adni. Az e' felől szólló levelet ne sajnálja minél hamarabb a' Magyar Kurir Íróihoz útasítani, e'szerént:

Pro Magyar Kurir.

A — z. Ur számára.

Ján 28-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 370 — forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Jan. 29-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 367 — forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Ján. 30-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 362 — forintot.
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr. adtak.